

SEIJAN TARINAA ÄITI-TELLERVON MUISTOTILAISUUDESSA

(lyhennelmä)

Kun mietin äiti-Telleä muistelumuistelukseni, mieleeni tulee monenlaisia otsikoita:

Tellervo, Helsingin tytär

Tellervo - äiti, opettaja ja taiteilija

Tellervo - tuhat prosenttia tunnetta

Tellervo, metsän emäntä

(...noin muutama mainitakseni...)

Äiti vietti lapsuus- ja nuoruusvuotensa Helsingissä. Se oli hänelle erittäin tärkeä paikka koko elämän ajan, vaikka hän muuttikin sieltä jo 57 vuotta sitten. Kuulimme äidin hyvin usein käyttävän sanaparia "minun Helsingini", ja hän oli aina yhtä iloinen, kun jälleen yksi Helsingin-vierailu oli tulossa.

Äiti varttui sivistyneessä työläisperheessä ja asui ensin Kalliossa Fleminginkadulla ja sittemmin Töölön Ruusankadulla. Äiti sai harjoittaa jo lapsuudenkodissaan monipuolisia musiikki- ja kuvataidelahjojaan. Fanny-äiti kuulemma lauloi paljon ja kauniisti, ja Brynolf-isä, Elannon kylttilämaalari, oli täysverinen taiteilija, vaikkei omannutkaan klassista kuvataidekoulutusta. Pikku Tellu (tai Ulla, niin kuin häntä silloin kutsuttiin) piirusteli paljon ja tosi taitavasti jo alle kouluikäisestä lähtien. Onneksemme löysimme äidin kaikki piirustuskirjat isän ja äidin viimekeväisen muuton yhteydessä!

Erityisen hienot muistot äidille jäi lapsuuskesistään Helsingin Sompasaaresta. Se toimi taannoin Elannon työntekijöiden lasten kesäsiirtolana. Saarella oli villiintynyt puutarha ja muutamia erikoisia rakennuksia, jotka äidin mukaan laitoivat aina lapsukaisten mielikuvituksen vilkkaaseen liikkeeseen. Yksi äidin suurimpia murheita oli se, kun saari tasoitettiin, täytettiin ja muutettiin konttisatamaksi lähes 50 vuotta sitten. Murheen laimentamiseksi äiti rupesi kirjoittamaan kertomuskokoelmaa Sompasaaresta. Perfektionisti kun oli, äiti halusi hioa ja hioa kertomuksiaan yhä lisää, eikä ehtinyt itse julkaista kokoelmaansa. Tulen sitten julkaisemaan sen postuumisti, tosin ilman jo hiukan suunniteltua tussikuvitusta. Onneksi muutamia valokuvia saarikesästä on säilynyt.

Äidillä oli ilo käydä mieluisaa koulua, Helsingin tyttönormaalilyseota. Tyttönorssissa oli muutamia tosi innostavia opettajia, kuten naisliikunnan *grand old lady* Kaarina Kivi ja runoilija Aaro Hellaakoski, joka oli Tellervon äidinkielenopettaja. Toki talvi- ja jatkosota

muuttivat paljon äidinkin turvattua kaupunkilaiselämää, mutta koululaiset evakuoitiin Sysmään, jossa normaalielämää pyrittiin pitämään mahdollisimman paljon yllä.

Telle-ylioppilas opiskeli jonkin aikaa englantia ja siirtyi sitten ansiotyöhön - Aeron eli nykyisen Finnairin leipiin jonkin päällikön sihteeriksi. Äiti piti työstään kovasti, hän mm hoiti englannin- ja ruotsinkielisen liikekirjeenvaihdon. Työpaikka tarjosi yhden suuren edun: äiti pääsi tovereineen ilmaiseksi lentämään mm Englantiin ja Italiaan lomille. Näistä matkoista kuulumme paljon - ne olivat harvinaista herkkua 40- ja 50- lukujen taitteessa. Myös EOL-kuorossa (Eteläsuomalaisen Osakunnan Laulajat) laulaminen tarjosi paljon riemukkaita kuoromatkoja. Yksi kiintoisa jakso oli laulaminen Silver Stars -yhtyeessä, joka lauloi Henry Theelin taustalla. Meillä on onneksi cd-levylle tallennettuna noita nostalgisia savikiekköäänitteitä yli 60 vuoden takaa...

Aivan uusi jakso alkoi, kun Tellervo vuonna 1953 päätti lähteä kansakoulunopettajaksi Lappiin. Noihin aikoihin siellä oli suuri opettajapula, ja ylioppilaita pestattiin varsin mutkattomasti koettelemaan kansankynttilän eloa Lapin raukoilla rajoilla. Lähtöpäätös oli merkittävä - siellä Pelkosenniemellä oli toisena kyläkoulun opettajana kauhavalainen Mikko Ahonen. Hänen ja neiti paasiluodon välit lämpenivät niin pitkälle, että mentiin naimisiin ja ruvettiin kasvattamaan omiakin lapsia - kaikkiaan neljää lasta. Opettajantoimi kuljetti pariskuntaa lapsineen Keski-Suomen ja Lapin kautta Laihialle ja vuonna 1969 Pietarsaareen. Täällä Pietarsaareessa äiti toimi opettajana Kauppiaankadun koulussa, Ruusulehdossa ja Itälässä. - Itse muistan erityisesti Ruusulehdon koulun mukavana paikkana - siellähän oli aivan sama kyläkoulutunnelma kuin aiemmin Laihialla, jonka parhaiten itse muistan. Olinhan Laihian-vuosinamme 4-14 -vuotias.

Minulle on jäänyt mielikuva, että äiti oli varsin vaativa ainakin meitä tyttäriään kohtaan. Johtui varmaan aika lailla siitä, että kyläkoulussa asuessamme olimme koko ajan kyläläisten nähtävillä. Isä-Mikko ja äiti-Tellehän tavallaan tekivät kulloisestakin kyläkoulusta pienimuotoisen vapaa-ajan- ja kulttuurikeskuksen. Oli urheilukilpailuja, kerhoja, monenmoisia juhlia. Meidän lasten käytöstavoista pidettiin aika tavalla huolta, ja vaatteiden piti olla kunnossa. Viimeksi mainittu oli varsin miellyttävä asia. Äiti puki meidät AINA mahdollisimman sievästi, taisimme kansakouluvuosinamme olla myös tavallaan muodin huipulla kyläläisten mittapuun mukaan. - Muistan että oli tosi hauskaa, kun äiti tykkäsi piirrellä koulunpihan hiekkaan omakotitalojen pohjapiirroksia meidän kanssa. Hänelle se oli arkkitehtonista kokeilunhalua, meille tavallaan laajennettua nukkekotileikkiä, me kun sitten muka sisustimme "talot" ja varustimme sen kaikenlaisilla mielikuvitusherkuilla!

Jo lapsena ymmärsin, että vanhempani olivat todella hyviä opettajia. Tarkasti pidettiin huolta, ettei kukaan kiusaa ketään. tasapuolisuus oli järkähtämätöntä ja koulun näytelmiin mm. keksittiin lisää henkilöitä, tai puita, tai eläimiä, mitä vaan että ujoimmatkin oppilaat pääsivät mukaan yhteiseen iloon. Äiti rohkaisi koululaisia erityisesti musiikin, kuvataiteiden ja kirjoittamisen saroilla. Siitä olen tavan takaa minäkin kuullut hänen entisiltä oppilailtaan.

Äitihän oli Taiteilija isolla t-kirjaimella. Hän harjoitti edelleen taiteellisuuttaan aivan koko ikänsä, oli sitten kyseessä kuva- tai kirjoitustaide. Kuvataiteellisuus sai paljon sijaa hänen elämässään eläkkeelle jäämisen aikoihin vuonna 1986 - ohjelmassa oli niin etsaus-, öljymaalalaus-, silkkipainanta- kuin kuvanveistokursseja. Aikaa oli entistä enemmän myös kirjoittamiselle. Hän avusti paikallis- ja aluelehtiä, laati kuvataide- ja musiikkikritiikkejä ja

kirjoitti omaa kolumnia Pietarsaaren sanomiin. Tellervo oli mukana kirjoittamassa suomen oppikirjaa ruotsinkielisille peruskoululaisille ja julkaisi runoteoksen Tämä on ihmisen laulu. Hän osin myös kuvittikin nämä teokset. - Äidin kriitikotoimen tunnuspiirteenä oli kannustavuus ja rakentavuus. Minä, hänen vähän tiukempi tyttärensä, koetin välillä mutista, että eikös kriitikko voisi olla KRITTISEMPI. Mutta ei - ”se ei olisi ollenkaan kannustavaa” oli äidin vakiovastaus!

Täällä Pietarsaareissa hän aikanaan monet vuodet myös laulatti Rauhalan asukkaita isä-Mikon säestyksellä ja kaiutti kaunista alttoaan myös Jehiel-kuorossa. Viimeksi minulla oli suuri ilo kuulla hänen laulavan veljieni kanssa lokakuun lopussa omassa hääjuhlassani.

Tuhatprosenttista tunneihmistä ei ollut ihan aina helppo ymmärtää. Pakko sanoa, koska olen itse vain 50-prosenttisesti tunneihminen. Mutta äiti oli tunteellinen ja tunteiden pohjalta toimiva aina ja joka asiassa ja niin kauan kuin muistan. Se oli hänen selkeä ominaislaatunsa ja sillä hyvä...

Kun mietin, mitä tässä lopuksi laulaisin äidin muistoksi, tuli heti mieleen eräs Rainer Maria Rilken sonetti, jonka sävelsin muutama vuosi sitten. Rilke kirjoitti runon 16-vuotiaana kuolleen Wera Ouckama Knoopin muistolle. Wera oli kuvataiteilija, tanssija ja muusikko, joka lauloi yhä, vaikka menetti elämänsä lopulla liikuntakykynsä. Äiti ei sitä menettänyt, ja hänkin oli luova liian aikaiseen poismenoonsa asti.

Siitäkin huolimatta, että runo puhuu ”tyttösestä”, se mielestäni sopii tähän tilanteeseen. Olihan rakas äitini vireä ja nuorekas loppuun saakka...

Kyseinen Rainer Maria Rilken sonetti kuuluu näin:

*Hän sitten tuli, melkein tyttönen,
laulusta ilmestyi, kun lyyra loisti
ja keväthuntu hehkuansa toisti.
Korvaani vuoteen teki vaieten*

*tuo tyttö, siinä nukkui kaikkineen.
Unensa oli puut ja kaukaisuudet,
ja kysymykset aina yhtäm uudet,
ne joita itse itsestäni teen.*

*Hän nukkui maailman: oli, miten loi
niin eheäksi hänet lyyran taika.
Ei nouse hän. Vain syntyi, nukkui niin.*

*Ja kuolema? Katsot sen käytäviin
kai vasta, kun on laannut laulun aika?
Hän, tyttönen, hän jää... Ei muuta voi...*